

Notitie

Contactpersoon	Lennaart Lamers
Datum	2 juli 2026
Kenmerk	N002-1305642LJL-V02-mdg-NL

Beantwoording aanvullende vragen Commissie voor de Milieueffectrapportage

Aanleiding notitie

Voor het project Engbertsdijkvenen externe maatregelen heeft Provincie Overijssel een projectbesluit, Inrichtingsplan en MER opgesteld. Het MER is voorgelegd aan de Commissie-mer. Tijdens het adviesgesprek met de Commissie-m.e.r. over het concept advies zijn diverse vragen gesteld die zijn beantwoord in een notitie met kenmerk N001-1305642KVE-V01-kzo-NL van 12 mei 2026. Naar aanleiding van deze notitie zijn door de Commissie-m.e.r. nog enkele aanvullende vragen gesteld ter verduidelijking. Deze notitie geeft antwoord op deze aanvullende vragen.

Leeswijzer

De gestelde aanvullende vragen gaan grotendeels over de kwantificering van de effecten van de voorgenomen maatregelen (variant 2022) op het doelbereik. Voor de beantwoording van de vragen wordt verwezen naar het document, 'Geschiktheid van het grondwaterregime als gevolg van externe maatregelen voor hoogveenherstel in de Engbertsdijkvenen volgens het inrichtingsvoorstel 2022' van 23 februari 2023, opgesteld door Geert van Wirdum. In dit document van Van Wirdum zijn de effecten op het kwaliteitsniveau van het herstellend hoogveen gekwantificeerd naar hectares. De toegepaste methode en bijbehorende uitgangspunten en aannames zijn in dat document beschreven. Hierbij wordt expliciet opgemerkt dat er nog grote leemtes zijn in de kennis van hoogveen herstel. Het document is opgesteld met de wel beschikbare kennis en er is weloverwogen omgegaan met '*onzekere onzekerheden*'. Het interpreteren van de resultaten van Van Wirdum kan daarom niet zonder kennis te nemen van de bijbehorende uitgangspunten. Het document van Van Wirdum moet daarom in zijn geheel beschouwd worden.

Voor de beantwoording van de aanvullende vragen zijn delen van het document van Van Wirdum overgenomen, zonder de achterliggende en onderbouwende uitgangspunten en kanttekeningen. Hiermee wordt op een korte en beknopte wijze antwoord gegeven op de gestelde (aanvullende) vraag, maar zou eigenlijk het volledige document van Van Wirdum beschouwd moeten worden.

Aanvullende vragen Commissie-mer d.d. 23 juni 2026

Vraag Cie MER:

“Toetsing aan 80 % doelbereik

- De modelstudies gebruiken een toetsingskader waarbij sprake is van hydrologisch doelbereik bij $\geq 80\%$ van het areaal dat voldoet aan de noodzakelijke criteria: *(een niet te begrijpen zin)*

Antwoord

- Hier had moeten staan: In de modelstudies is een toetsingskader gehanteerd waarbij sprake is van doelbereik als op minimaal 80% van het areaal herstellend hoogveen wordt voldaan aan de condities behorend bij het kernbereik of aanvullend bereik (als benoemd in Van Wirdum, 2022). Bij de genoemde 80% dienen wel de genoemde randvoorwaarden zoals beschreven in het rapport van Van Wirdum in acht genomen te worden.

Vraag Cie MER:

- De getallen die genoemd worden voor de te bereiken verbetering kloppen niet
 - In de MER wordt al gesteld dat de cijfers zich niet lenen voor een absolute interpretatie, gezien de gehanteerde methode
 - De cijfers die worden gemeld stemmen niet overeen met de achterliggende rapportage: er worden appels met peren vergeleken (en er wordt alleen naar de GVG gekeken terwijl een GVG&GLG situatie natuurlijk logischer is om naar te kijken):
Citaat uit de MER-aanvulling: *Variant 2022 brengt met name voor H7120 het systeem aanzienlijk dichter bij dit doelbereik hydrologisch kernbereik (271-5=266 ha) en het aanvullend bereik ((223-161=62 ha)*

Het gaat hier om 271 ha resp 223 ha van de 608 ha (aangewezen herstellend hoogveen) versus 5 ha en 161 ha van de 386 ha (een selectie van het gebied ‘aangewezen herstellend hoogveen’ dat momenteel als matig is beoordeeld).

De relatieve winst is dus aanzienlijk bescheidener, zoals blijkt uit de tabel waaruit de getallen komen:

	Totaal (ha)	In Kernbereik	In Aanvullend	Buiten bereik
H71(max), Geert				
startsituatie GVG	608	122	234	252
startsituatie GLG	608	192	325	91
startsituatie GV&LG	608	122	234	252
Var GA GVG	608	245	201	162
Var GA GLG	608	218	363	27
Var GA GV&LG	608	174	265	169
Var 2022 GVG	608	271	223	115
Var 2022 GLG	608	241	352	15
Var 2022 GV&LG	608	194	300	115

Antwoord

Onder ‘Hydrologische effecten externe maatregelen - Verbeterd areaal met geschikte hydrologische condities’ had in plaats van de opgenomen tekst het volgende moeten staan:

De maatregelen vanuit het externe gebiedsproces richten zich op het aangewezen herstellend hoogveen met matige kwaliteit (386 ha). Deze maatregelen hebben geen/beperkt effect op het

aangewezen herstellend hoogveen met goede kwaliteit¹. Door de aanwezigheid van dikke veenlagen bij het aangewezen herstellend hoogveen met goede kwaliteit hebben de externe maatregelen weinig invloed, en moeten vooral de interne maatregelen zorgen voor stabilisering van de waterstanden. Onderstaand zijn de effecten beschreven voor het herstellend hoogveen met een matige kwaliteit op basis van de notitie van Van Wirdum (2022).

Verbeterd areaal met geschikte hydrologische condities

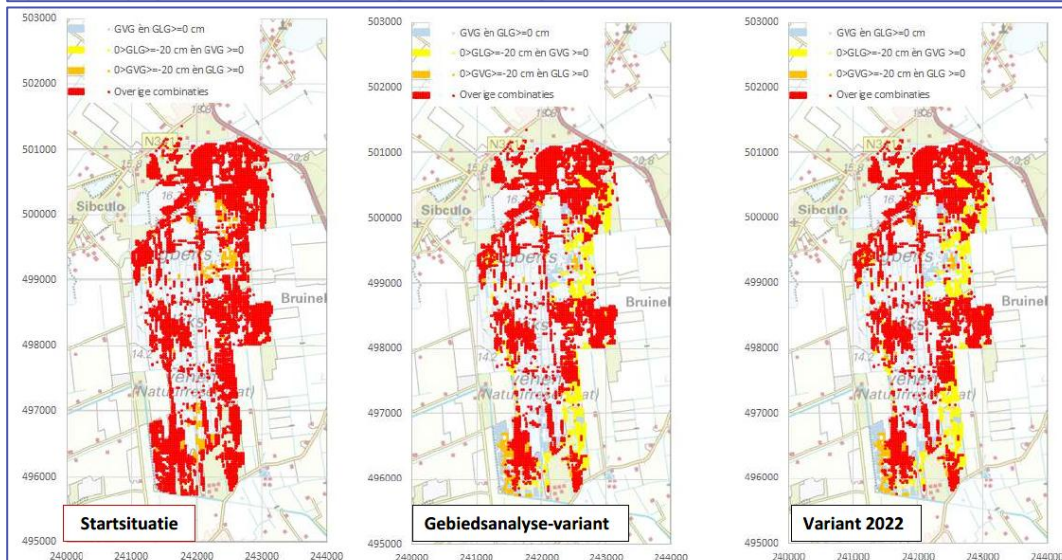
- Het areaal dat voldoet aan de hydrologische randvoorwaarden voor H7120 (herstellend hoogveen) neemt in beide varianten voor de situaties GLG en GVG&GLG substantieel toe: er is in beide varianten sprake van uitbreiding van zowel het hydrologisch kernbereik als het aanvullend bereik (Van Wirdum, 2022; tabel 1).
- De kans op kwaliteitsverbetering van herstellend hoogveen is het grootst voor herstellend hoogveen met een matige kwaliteit waar de GVG en GLG in de referentiesituatie buiten het kernbereik en aanvullend bereik vallen, maar door maatregelen binnen kernbereik of aanvullend bereik vallen.
- De oppervlakte herstellend hoogveen van matige kwaliteit buiten het kernbereik en aanvullend bereik neemt in beide varianten significant af: In onderstaande tabel 1 (en figuur 1) uit het document van Van Wirdum is dit gekwantificeerd voor het aangewezen herstellend hoogveen met matige kwaliteit. Hierbij is onderscheidt gemaakt in de situaties GVG, GLG en GLG&GVG. De situatie GLG&GVG is voor herstellend hoogveen met meest relevant (van 219 ha (referentie) naar 146 ha (GA) en 95 ha (variant 2022)).
- Uit onderstaande tabel 1 blijkt dat beide varianten ten opzichte van de startsituatie tot een toename van de oppervlakte leiden waar het verwachte grondwaterregime geschikt is voor goede kwaliteit herstellend hoogveen. Voor situatie GLG&GVG geldt een toename van het areaal met hydrologische condities binnen kernbereik van 5 ha (referentie) naar 37 ha (GA) en 55 ha (variant 2022).
- In beide varianten vindt verbetering van de condities vooral plaats in het zuidelijke en oostelijke deel van het gebied. De variant 2022 leidt tot iets meer verbetering in het midden-oostelijke deel van het gebied ten opzichte van de variant gebiedsanalyse; de variant gebiedsanalyse leidt tot iets meer verbetering in het zuidelijke deel ten opzichte van variant 2022 (Van Wirdum, 2022; figuur 1)
- Van Wirdum (2022) plaatst daarbij de kanttekening dat *“afgewacht moet worden of de ontwikkelingen in het dan al verbeterde areaal een zodanige hydrologische uitstraling krijgen, dat, zoals in grote hoogveengebieden wel gebeurt, de directe omgeving en tussenliggend gebied in het proces meegaan”*.

¹ Het Natura 2000-gebied Engbertsdijkvenen heeft een totale oppervlakte van 998 ha. In totaal is 608 ha hiervan aangewezen als habitatype herstellend hoogveen, waarvan 386 ha is geclassificeerd als herstellend hoogveen van matige kwaliteit. In de beoordeling van de externe maatregelen ligt de focus op deze 386 ha herstellend hoogveen van matige kwaliteit omdat voor het totale areaal herstellend hoogveen geldt dat hier gebieden met dikke veenlagen bij zitten waar de externe maatregelen weinig invloed hebben en vooral de interne maatregelen moeten zorgen voor stabilisatie van de waterstanden (Van Wirdum, 2022).

Doelbereik in hectaren en op de kaart

	Totaal (ha)	In Kernbereik	In Aanvullend	Buiten bereik	Meer of minder in kernbereik
Startsituatie (met Iteratio uit vegetatie afgeleid)					
startsituatie GVG	386	5	161	219	
startsituatie GLG	386	30	267	89	
startsituatie GV&LG	386	5	161	219	
Na maatregelen (uit Startsituatie en ΔGxS (model) afgeleid)					
Uitwerking Gebiedsanalyse					
GA GVG	386	104	143	139	+99
GA GLG	386	54	306	26	+24
GA GV&LG	386	37	203	146	+32
Variant 2022					
Var 2022 GVG	386	127	163	95	+23
Var 2022 GLG	386	72	299	15	+18
Var 2022 GV&LG	386	55	236	95	+18

Tabel 1. Startsituatie en verwachting bij verschillende maatregelvarianten van de geschiktheid van de gemiddelde voorjaars- (GVG) en laagste (GLG) grondwaterstanden in het habitatype H7120(M) ("herstellend hoogveen") in de Engbertsdijksvenen, voor zover in aansluiting op de aanmelding geregistreerd als van matige kwaliteit. Alle verschillen met de maatregelen volgens de Gebiedsanalyse, die al een grote vooruitgang ten opzichte van de startsituatie te verwachten geeft, zijn duidelijk groter dan 5 ha en mogen dus als significant beschouwd worden.

Figuur 1. Geschiktheid van grondwaterregimes voor goede kwaliteit herstellend hoogveen (H7120), als berekend voor de startsituatie en na uitwerking van de variant Gebiedsanalyse en de variant 2022, steeds uitgevoerd voor de delen van het gebied, waarvoor H7120 (herstellend hoogveen) als doeltipe is aangewezen, maar waar in de startsituatie de kwaliteit slechts matig is. De legende geeft aan hoeveel (cm) de regimekentallen GVG (gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand) en GLG (gemiddeld laagste grondwaterstand) afwijken van de ondergrens van het kernbereik van goede kwaliteit herstellend hoogveen. De kleuren komen aldus overeen met geschiktheidsklassen: **blauw**: geschikt voor goede kwaliteit; **geel**, onzeker (GLG aan de lage kant); **oranje**: onzeker (GVG aan de lage kant); **rood**: overig (kwaliteit blijft waarschijnlijk matig).